

<http://www.adf-mk.org/>

آذربایجان دموکرات فرقه سی / سندلر

اسناد فرقه دموکرات آذربایجان / اسناد (به فارسی)

حور منلی اوخوجولار
بو سندلر اولدوغو کیمی، یعنی ۱۳۲۲_ ۱۳۲۵- جی ایلرده یازیلدیغی اصطلاح و ادبیاتلا، رداکته و ویرایش اولمادان تقدیم اولونور:

«اون ایکی شهر یور بیانیه سی!»
« بیانیه دوازده شهر یور!» (به فارسی)

«اون ایکی شهر یور بیانیه سی»

اصل ۱- ایرانین استقلال و تمامیتینی ساхлаماقلا برابر آذربایجان خالقینا داخلی آزادلیق و مدنی مختاریت وئرلمه لیدیر کی، انده بیلسین اوزونون فرهنگی یولوندا و آذربایجانین آبادلاشماسی و ترقی سی اوچون عموم مملکتین عادلانه قانونلارینی گوزله مکله برابر اوز سرنوشتینی تعیین ائتسین *

اصل ۲- بو منظوری حیاتا کئچیرمک اوچون چوخ نئزلیکله ایالت و ولایت انجمنلرینی انتخاب ائدیپ ایشه باشلامالیدیر. بو انجمنلر فرهنگی، بهداشتی و اقتصادی ساحه سینده فعالیت گوسترمکله برابر قانون اساسی موجبینجه تمام دولت ایشچیلرینین عملیاتینی تفتیش ائدیپ اونلارین تغییر و تبدیلینده اظهار نظر انده جکدیر *

اصل ۳- آذربایجانین ابتدایی مکتبلرینده اوچ کلاس قدر درس لر فقط آذربایجان دیلینده آپارلمالیدیر و اوچ کلاس دان یوخاری دولت دیلی اولماق اوزره فارس دیلینده آذربایجان دیلی ایله یاناشی تدریس ائدیلمه لیدیر. آذربایجاندا ملی دارالفنون تشکیلی دموکرات فرقه سینین اساس مقصدلریندن بیری دیر *

اصل ۴- آذربایجان دموکرات فرقه سی صنایع و فابریکالارین گئنیشلنمه سینه جدی چالیشاجاق و سعی انده جک کی، موجود فابریکالاری تکمیل ائتمکله برابر ایشسیزلیگی رفع ائتمک اوچون ال و ماشین صنایعینی گئنیشلندیرمک اوچون وسیله لر یارادیب تازه فابریکالار وجوده کتیرسین.

اصل ۵- تجارتین گئنیشلنمه سینی، آذربایجان دموکرات فرقه سی چوخ لازم و جدی مسئله لردن حساب ائدیر. بو گونه قدر تجارت یوللارینین باغلی قالماسی چوخلو کندیلرین، مخصوصا باغدارلارین و خرده مالکلرین ثروتلرینین اللریندن چیخماسینا و اونلارین دیلنچی حالینا دوشمه سینه سبب اولموشدور. بونون قاباغینی آلماق مقصدی ایله دموکرات فرقه سی بازار تاپماق و آذربایجان امتعه لرینین خارجه چیخارلماسی اوچون ترانزیت یوللاری آختارماق ایشینه جدی

اقدام ائتمه گی و بو وسیله ایله عمومی ثروتین نقصانینین قباغینی آلماسی نظرده توتوموشدور *

اصل ۶ - دموکرات فرقه سینین اساس مقصدلریندن بیرده آذربایجان شهرلرینین آبادلاشماسیدیر. بو مقصودا چاتماق اوچون فرقه سعی ائده جک کی، چوخ تنزلیکله شهر انجمنلرینین قانونو تغییر تاپیب شهر اهالیسینه مستقل بیر صورتده شهرین آبادلیغینا چالیشیب اونلاری آبرومند و معاصر حالا سالماق امکان وئرلیسین. مخصوصا تبریز شهرینین سو ایله تامین ائدیلمه سی آذربایجان دموکرات فرقه سینین چوخ فوری جاری مسئله لریندندیر *

اصل ۷ - آذربایجان دموکرات فرقه سینین موسسلی گوزل بیلیرلر کی، مملکتین ثروت تولید ائدن و اقتصادی قوه سی کندیلرین قوتلی قولودور. اونا گوره بو فرقه ائده بیلمز کی، کندیلر آراسیندا وجوده گلن حرکتی نظره آلماسین. بونا گوره ده فرقه سعی ائده جکدیر کی، کندیلرین احتیاجلارینی تامین ائتمک اوچون اساسلی قدملر گوتورولسون. مخصوصا کندلی ایله اربابلارین آراسیندا معین بیر حدود تعیین ائتمک و بعضی اربابلار طرفیندن اختراع ائدیلمیش غیر قانونی وئرگیلرین قباغین آلماق دموکرات فرقه سینین فوری وظیفه لریندندیر. فرقه سعی ائده جک بو مسئله ائله بیر صورتده حل ائدیلسین کی، هم کندیلر راضی قالسین و همده مالکلر اوزلرینین گلجگیندن اطمینان حاصل ائدیب، رغبتله کندلرینین و اوز مملکتلرینین آبادلیغینا چالیشسینلر. خالصه تورپاقلاری و آذربایجانلی ترک ائدیب قاچان و آذربایجان خالقین زحمتینین محصولونو تهراندا و سایر شهرلرده مصرف ائدن اربابلارین تورپاقلاری، اگر تنزلیک ایله آذربایجانا مراجعت ائتمه سه لر، دموکرات فرقه سینین اساسنامه سینده موافق اولاراق کندیلرین اختیارینا وئرلمه لیدیر. بیز اوزلرینین عیش و نوشیندان اوتری آذربایجانین ثروتینی خارجه آپارانلاری آذربایجانلی حساب ائتمیریک. اگر اونلار آذربایجانا قایتماقدان امتناع ائتمه لر، اونلار اوچون آذربایجاندا بیر حاق قائل دیبلیک بوندان علاوه فرقه چالیشاجاق کی، چوخ سهل و ساده بیر صورتده آذربایجان کندیلرینین اکثریتی تورپاق و اکین آلتلری جهتدن تامین ائتسین *

اصل ۸ - دموکرات فرقه سینین مهم وظیفه لریندن بیری ده ایشسیرلیک له مبارزه ائتمکدیر. ایندین بو خطر چوخ جدی بیر صورتده اوزونو گوسترمکده دیر. گلجکده بو سنل گوندن - گونه قوتله نه جکدیر. مرکزی دولت و محلی مامورلار طرفیندن بو خصوصدا هج بیر ایش گورولمه میشدیر. اگر ایش بو منوال ایله داوام ائدرسه، آذربایجان خالقینین اکثریتی فنا بیر حالا دوشمه یه محکوم دور. فرقه چالیشیر بو خطرین قباغینی آلماق اوچون جدی تدبیرلر گورولسون. هله لیک فابریکالارین تاسیسی، تجارتن گئنیشلنمه سی، اکینچی تشکیلاتلارین تاسیس ائدیلمه سی، دمیر و شوسه یوللارین چکیلنه سی کیمی تدبیرلر، مکندور بیر قدر فایدالی اولسون *

اصل ۹ - انتخابات قانونوندا آذربایجانین حقینده بویوک ظلم ائدیلمیشدیر. دقیق اطلاعاتا گوره بو اولکه ده دورت میلیونلار یوخاری آذربایجانلی یاشاماقدادیر. بو غیر عادلانه قانون موجبینه آذربایجانا مجلس شورای ملی ده، ۲۰ وکیل یئری وئرلمیشدیر. بو قطعیا متناسب بیر بولگو دیبلیدیر. آذربایجان دموکرات فرقه سعی ائده جک آذربایجان نفوسونا نسبت وکیل انتخاب ائتمه حاقی اولسون. بو تقریباً مجلس نماینده لرینین اوچده بیرینی تشکیل ائده بیلر. آذربایجان دموکرات فرقه سعی مجلس انتخاباتینین مطلقاً آزاد اولماسی طرفداریدیر. او، دولت ایشچیلرینین داخلی و خارجی همچنین پولولارین قورخوتماق و آلداتماق یولو ایله انتخابات ایشینه قاریشمالارینا جدا

مخالفت ائده جکدیر. انتخابات گرک تمام ایراندا آن واحده باشلانیب، چوخ سریع بیر صورتده قورتارسین *

اصل ۱۰- آذربایجان دموکرات فرقه سی فاسد، مختلس و رشوه آلان شخصلر ایله کی دولت اداره لرینه سوخولموشلار، جدی مبارزه ائده جک و دولت مامورلاری آراسیندا صالح و درستکار شخصلردن قدر دانلیق ائده جک. مخصوصا فرقه چالیشاجاق اونلارین معاشلاری و زندگانلیق شرایطلری ائله اصلاح اولسون کی، اونلار اوچون اوغورلوق و خیانت انتمه گه بهانه قالماسین. اونلار ائله بیلسینلر کی، اوزلری اوچون آبرولی حیات وجوده گتیرسینلر *

اصل ۱۱- دموکرات فرقه سی سعی ائده جک آذربایجاندا آلینان وئرگیلرین یاریسیندان یوخاریسی آذربایجانین اوز احتیاجلارینا صرف ائدلسین و غیر مستقیم وئرگیلر جدی صورتده آزالسین *

اصل ۱۲- آذربایجان دموکرات فرقه سی بوتون دموکراتیک دولتلر، مخصوصا متفق لرله دوستلوق ساخلماق طرفداریدیر و بو دوستلوق داوام ائتدیرمک اوچون چالیشاجاق مرکزده و شهرلرده ایران ایله متفق دموکراتیک دولتلر آراسیندا دوستلوق پوزماق ایسته بن خائن عنصرلرین اللرینی اجتماعی، سیاسی و دولتی ایشلردن کنار ائتسین *

بودور دموکرات فرقه سینی یارادانلارین اصل مقصدلری *

بیز امیدواریق کی، هر بیر وطن پرست آذربایجانلی ایستر آذربایجانین داخلینده و یا آذربایجاندا خارجه بو مقدس مقصده چاتماق اوچون بیزیمله همصدا و ال بیر اولاجاقدیر. طبیعی دیر کی، انسان اول اگر اوز ائوینی اصلاح انتمه سه محله، شهر و یا مملکت اوچون ایشله یه بیلمز. بیز اول اوز ائویمیز اولان آذربایجاندا باشلابیرق و اینانیریق کی، آذربایجانین اصلاح و ترقی سی ایرانین ترقی سینه سبب اولاجاقدیر و وطنیمیز بو واسطه ایله قولدورلارین و مرتجعلرین چنگالیندا نجات تاپاجاقدیر *

یاشاسین دموکرات آذربایجان!
 یاشاسین مستقل و آزاد ایران!
 یاشاسین ایران و آذربایجان آزادلیغینین حقیقی مشعلداری اولان آذربایجان دموکرات فرقه سی!

اون ایکی شهریور ۱۳۲۴- نجی ایل

«بیانیه دوازه شهریور»
 (به فارسی)

ماده ۱- ضمن حفظ استقلال و تمامیت ارضی ایران، باید به مردم آذربایجان آزادی داخلی و خود مختاری مدنی داده شود تا بتوانند در پیشبرد فرهنگ خود و ترقی و آبادی آذربایجان با مرعی داشتن قوانین عادلانه کشور، سرنوشت خود را تعیین نمایند.

اصل ۲- در این راستا باید بزودی انجمن های ایالتی انتخاب شده و شروع بکار نمایند. این انجمن ها ضمن فعالیت در زمینه های فرهنگی، اقتصادی و بهداشتی به موجب قانون اساسی اعمال تمام مامورین دولتی را بازرسی کرده و در تغییر و تبدیل آنها اظهار نظر خواهند کرد.

اصل ۳- در مدارس آذربایجان تا کلاس سوم تدریس فقط به زبان (ترکی) آذربایجانی خواهد بود. از آن ببعد زبان فارسی بعنوان زبان دولتی توأم با زبان آذربایجان تدریس خواهد شد. تشکیل دانشگاه ملی در آذربایجان یکی از مقاصد اساسی فرقه دموکرات است.

اصل ۴- فرقه دموکرات آذربایجان در توسعه صنایع و کارخانجات جدا خواهد کوشید و سعی خواهد کرد برای رفع بیکاری و توسعه صنایع دستی وسایل لازم را فراهم نموده و توأم با تکمیل کارخانجات موجود، کارخانجات جدید ایجاد نماید.

اصل ۵- فرقه دموکرات آذربایجان توسعه تجارت را یکی از مسایل ضروری و جدی محسوب می کند. مسدود بودن راههای تجاری تا به امروز سبب از دست رفتن ثروت عده کثیری از دهقانان، مخصوصا باغداران و خرده مالکین شده و موجب فقر و فلاکت آنها گردیده است.

فرقه دموکرات آذربایجان برای جلوگیری از این وضع در نظر دارد در پیدا کردن بازار و جستجوی راههای ترانزیتی، که بتوان با استفاده از آنها کالاهای آذربایجان را صادر نموده و از اتلاف ثروت ملی جلوگیری کرد، اقدام جدی نماید.

اصل ۶- یکی دیگر از مقاصد اصلی فرقه دموکرات، آباد ساختن شهرهای آذربایجان است. برای نیل به این هدف فرقه سعی خواهد کرد که هر چه زودتر قانون انجمنهای شهر تغییر یافته و به اهالی شهر امکان داده شود که بطور مستقل در آبادی شهر خود کوشیده و آن را بصورت معاصر و مترقی در آورند. مخصوصا تامین آب شهر تبریز یکی از مسایل بسیار فوری فرقه دموکرات است.

اصل ۷- بنیانگذاران فرقه دموکرات آذربایجان بخوبی می دانند که نیروی مولد ثروت و قدرت اقتصادی کشور، بازوان توانای دهقانان است. لذا این فرقه نمی تواند جنبشی را که در میان دهقانان بوجود آمده، نادیده بگیرد و بهمین خاطر فرقه سعی خواهد کرد که برای تامین احتیاجات دهقانان اقدامات اساسی انجام دهد.

مخصوصا تعیین حدود مشخص روابط بین اربابان و دهقانان و جلوگیری از مالیتهای غیر قانونی که توسط برخی از اربابان گرفته می شود یکی از وظایف فوری فرقه دموکرات است. فرقه سعی خواهد کرد این مسئله به شکلی حل شود که هم دهقانان راضی شوند و هم مالکین به آینده خود اطمینان پیدا کرده و با علاقه و رغبت در آباد ساختن ده و کشور خود کوشش نمایند. زمینهای خالصه و زمینهای متعلق به اربابانی که آذربایجان را ترک و فرار کرده اند و محصول دسترنج مردم آذربایجان را در تهران و سایر شهرها مصرف می کنند، چنانچه بزودی مراجعت نمایند، بنظر فرقه دموکرات باید بدون قید و شرط در اختیار دهقانان قرار گیرد. ما کسانی را که بخاطر عیش و نوش خود ثروت آذربایجان را به خارج می برند، آذربایجانی نمی دانیم. چنانچه آنها از بازگشت به آذربایجان خودداری نمایند، ما برای آنها در آذربایجان حقی قائل نیستیم. علاوه بر این فرقه خواهد کوشید که بطور سهل و آسان، اکثریت دهقانان را از نظر وسایل کشت و زرع تامین نماید.

اصل ۸- یکی دیگر از وظایف مهم فرقه دموکرات، مبارزه با بیکاری است. این خطر از هم اکنون خود را بصورت جدی نشان می دهد و این سیل در آینده روز به روز نیرومندتر خواهد شد.

در این مورد از طرف دولت مرکزی و مامورین محلی کاری انجام نگرفته است. چنانچه کار بدین منوال ادامه یابد، اکثریت اهالی آذربایجان دچار فنا و نیستی خواهد شد. فرقه سعی خواهد کرد برای جلوگیری از این خطر، تدابیری جدی اتخاذ نماید. فعلا تدابیری نظیر تاسیس کارخانجات، توسعه تجارت، ایجاد موسسات زراعتی و کشیدن راه آهن و شوسه، ممکن است تا حدودی مفید واقع شود.

اصل ۹- در قانون انتخابات ستم بزرگی به مردم آذربایجان روا داشته اند. طبق اطلاعات دقیق در این سرزمین بیش از چهار میلیون نفر آذربایجانی زندگی می کنند. به موجب همین قانون غیر عادلانه، به نمایندگان آذربایجان فقط ۰۲ کرسی داده شده است و این بطور قطع تقسیم متناسبی نیست.

فرقه دموکرات خواهد کوشید که آذربایجان به تناسب جمعیت خود حق انتخاب نماینده داشته باشد که تقریبا معادل یک سوم نمایندگان مجلس شورا می شود.

فرقه دموکرات آذربایجان طرفدار آزادی مطلق انتخابات مجلس شورای ملی است. فرقه با دخالت مامورین دولتی و عناصر داخلی و خارجی و همچنین در میان ثروتمندان به طریق ارباب و فریب، در انتخابات مخالف است. انتخابات باید همزمان در سرتاسر ایران شروع شده و بسرعت پایان پذیرد.

اصل ۱۰- فرقه دموکرات آذربایجان با اشخاص فاسد، مختلس و رشوه گیری که در ادارات دولتی جای گرفته اند مبارزه جدی به عمل خواهد آورد و از مامورین صالح و درستکار قدردانی خواهد نمود.

مخصوصا فرقه کوشش خواهد کرد که معاش و زندگی مامورین دولتی آن چنان اصلاح شود که بهانه دزدی و خیانت برای آنها باقی نماند و آنها بتوانند زندگی آبرومندی جهت خود بوجود آورند.

اصل ۱۱- فرقه دموکرات خواهد کوشید بیش از نصف مالیاتهایی که از آذربایجان گرفته می شود صرف احتیاجات خود آذربایجان شود و مالیاتهای غیر مستقیم لغو گردد.

اصل ۱۲- فرقه دموکرات آذربایجان طرفدار دوستی با کلیه دولتها دموکرات مخصوصا با متفقین می باشد و برای حفظ و ادامه این دوستی کوشش خواهد کرد در مرکز و شهرستانها عناصر خائنی را که می خواهند دوستی بین ایران و دولتهای دموکرات را بهم زنند از امور دولتی کوتاه نماید.

این است مقاصد اصلی بنیانگذاران فرقه دموکرات.

امید ما این است که هر آذربایجانی وطن پرست خواه در داخل و خواه در خارج آذربایجان در راه رسیدن به این مقاصد مقدس با ما همصدا و همراه خواهد بود. طبیعی است که اگر انسان خانه خود را اصلاح نکند، نمی تواند برای اصلاح محله، شهر و یا مملکت خود بکوشد. ما ابتدا از آذربایجان که خانه ما است شروع می کنیم و ایمان داریم که اصلاح و ترقی آذربایجان موجب ترقی ایران خواهد شد و بدین وسیله میهن از دست قلدرها و مرتجعین نجات خواهد یافت.

زنده باد آذربایجان دموکرات!

زنده باد ایران مستقل و آزاد!

زنده باد فرقه دموکرات آذربایجان، مشعلدار حقیقی آزادی آذربایجان و ایران!

دوازدهم شهریور ماه سال ۱۳۲۴